

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAGORJE OB SAVI

Raziskovalni nalogi
ZGODOVINSKI KROŽEK
OŠ IVANA SKVARČE
Zagorje ob Savi

šolsko leto 1997/98

SODELOVALI SO ČLANI ZGODOVINSKEGA KROŽKA:
BORIS FAJFAR, PETER DRNOVŠEK, DEJAN DOLENC,
BARBARA DRNOVŠEK, MATIC LOZINŠEK, TINA ZUPANČIČ

RAČUNALNIŠKA OBDELAVA: PETER DRNOVŠEK
MENTORICI: MILENA ZUPANČIČ, ANA RENKO
LEKTORICA: AMALIJA KUDER

I. NAMEN NALOGE

V Zagorju je stavba, ki ima dve imeni, in sicer Partizan in
Sokolski dom. Člani zgodovinskega krožka smo se vprašali, zakaj
stavbi Zagorjani pravijo vsi kar je Sokolski dom.

Da bi ugotovili

ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU

I. NAMEN NALOGE

V Zagorju je stavba, ki ima dve imeni, in sicer Partizan in Sokolski dom. Člani zgodovinskega krožka smo se vprašali, zakaj starejši Zagorjani pravijo tej stavbi Sokolski dom.

Da bi ugotovili, smo se lotili raziskovalne naloge.

Sokolski dom oz. TVD Partizan danes

II. UVOD

Sokol je bilo telovadno društvo. Nastalo je predvsem iz ljubezni do lastnega naroda pa tudi zaradi sodelovanja z vsemi slovanskimi narodi. To je dalo sokolstvu vseslovanski značaj kot protiutež vsenemškemu značaju nemških telovadnih društev. Ker je velik del Slovanov živel v neslovanskih državah, je bilo to zelo pomembno. Sokolsko društvo je v Pragi leta 1862 ustanovil Čeh Miroslav Tyrš (1832-1884). Sokol se je hitro širil izven meja Češke. Na začetku svojega delovanja so sokoli nastopali predvsem s prostimi telovadnimi vajami, pozneje pa tudi na orodjih, v nekaterih atletskih disciplinah, športnih igrah in telovadnih plesih. Najprej so telovadili in nastopali le moški, od leta 1887 pa tudi ženske in otroci. Sokoli so želeli postati gospodarji svojega telesa in svoje volje, zato so bili do sebe precej strogi. Prepovedali so prekomerno uživanje alkohola in kajenje tobaka.

Značka M. Tyrša

sokolski vrček, izdelan v zagorski steklarni

Imeli so svojo zastavo, himno in pozdrav "Na zdravje!".

III. SOKOLSKA DRUŠTVA NA SLOVENSKEM

Skupina slovenskih rodoljubov je leta 1863 v ljubljanski čitalnici ustanovila slovensko telovadno društvo Južni sokol, ki ni imelo za cilj le telovadbe, ampak tudi bujenje slovenske narodne zavesti. V društvo so vabili vsakega, ki se je zavedal, kako koristna je telovadba za telo in dušo. Po razcepu v slovenskem političnem življenju v začetku 20. stoletja pa je Sokol dobil liberalno obeležje. Sokolstvo je imelo na Slovenskem od leta 1863 pa vse do začetka 2. svetovne vojne zelo pomembno vlogo na telesno-kulturnem, kulturnem in političnem področju. Najbolj znan slovenski Sokol, dobitnik več zlatih olimpijskih medalj, je Leon Štukelj.

IV. SOKOLSKO DRUŠTVO ZAGORJE OB SAVI

Sokolsko društvo Zagorje ob Savi je bilo ustanovljeno 20. aprila 1890, in sicer kot šesto na Slovenskem. Ustanovitelji društva so bili: Matija Medved, Jožko Modic, Vekoslav Strajnar, Janko Milač, Franjo Poljšak in Lavoslav Jerin. Ustanovnega zbora se je udeležilo veliko Zagorjanov. Društvo je že prvi dan pridobilo 103 člane. Pozdravni govor je imel Dragotin Hribar, član ljubljanskega sokola.

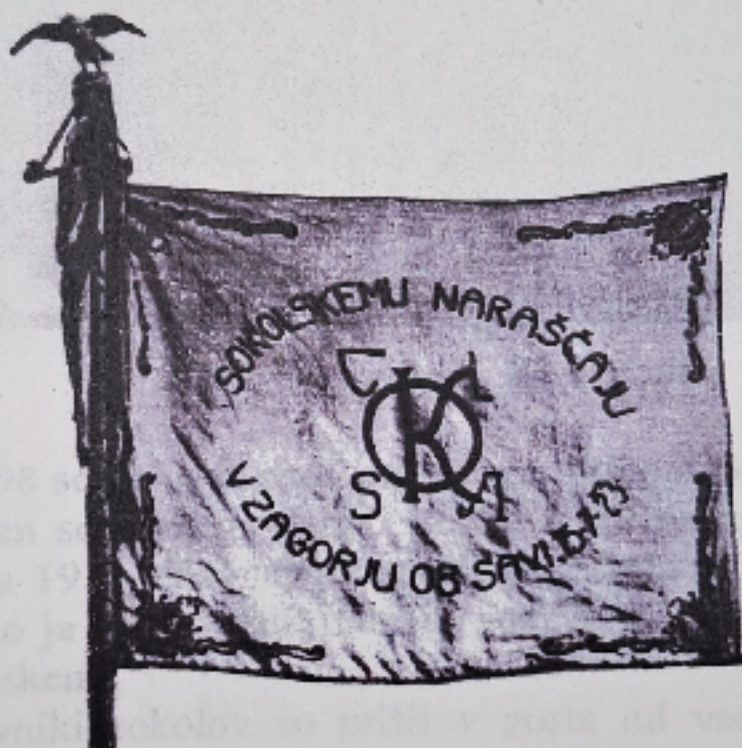

Z ustanovitvijo sokola je v Zagorju nastala prava trdnjava narodne misli in zavesti. Takoj po ustanovitvi so začeli s telovadbo. Najprej so telovadili na dvorišču hiše Pavla Weinbergerja, v slabem vremenu pa pod kozolcem. Ker pozimi niso mogli telovaditi, je brat Matija Medved, gostilničar, sezidal majhno telovadnico ob cesti Zagorje-Kotredež. Leta 1890 so naročili tudi uniforme (25 kosov). Izdelal jih je krojač Peter Sotenšek, klobuke pa klobučar Peter Kalan. Če so se ob ustanovitvi sokola nekateri v dolini posmehovali,

so ob koncu leta 1890 ugotovili, da je društvo v dolini polno zaživel.

Že od vsega začetka so člani razmišljali o praporju. 17. maja 1891 je zaplapolal tudi v Zagorju. Za 600 goldinarjev so ga izdelale nune v Zagrebu. Na eni strani je bil napis Sokol, na drugi pa je bila podoba sv. Cirila in Metoda. Na slovesnosti razvitja prapora so sodelovali tudi bratje iz Hrvatske, zbrane pa je nagovoril tudi dr. Ivan Tavčar.

prapor naraščajnikov

Člani društva so želeli prapor blagosloviti, a je tedanji župnik to odklonil. Sokoli so se s praporjem udeležili mnogih veselih in žalostnih dogodkov. Le-te so izkoristili za širjenje sokolskega evangelija - Zagorjane so vodili k složnemu delu za narod.

Med članstvom so kmalu začutili potrebo po lastnem domu. Ustanovili so gradbeni odbor, ki mu je predsedoval Ferdo Poljšak. Z dušo in srcem je pomagal pri graditvi doma in bil funkcionar društva do smrti.

Vas Zagorje (brez rudarskih Toplic) je na začetku 20. stoletja štela 996 prebivalcev. Staro jedro okrog župne cerkve so sestavljale kmečke in obrtniške hiše. Na pobočjih, na desnem bregu Medije ter ob cesti proti železniški postaji so rasle delavske hiše.

Zagorje v začetku 20. stoletja

Leta 1898 so ob cesti proti cerkvi pod hribom Gorica postavili temeljni kamen sokolskega doma. Velika moderna zgradba je bila dograjena leta 1910. Slavnostna otvoritev je bila 17. junija istega leta. Za dolino je bil to velik praznik, saj je bil to drugi sokolski dom na Kranjskem.

Predstavniki sokolov so prišli v goste od vsepovsod. Pred občinsko hišo jih je pozdravil župan Franjo Weinberger, ki je bil tudi član društva. Po ogledu doma je prejel ključ dr. Zarnik, starosta zagorskih sokolov.

V novem domu se je delo še bolj razširilo, ne le na športnem, ampak tudi na glasbenem in gledališkem področju. Društvo se je uspešno razvijalo.

Otvoritev Sokolskega doma

Telovadba v novem domu

Leta 1904 so prvič uvedli žensko telovadbo. Po Zagorju je to vzdignilo veliko prahu in govorjenja. Prvič so zagorske telovadke javno nastopile leta 1906 v Šmartnem pri Litiji.

Zagorske telovadke ob prvem nastopu 1906

S 1. svetovno vojno je delo zastalo, ker so bili mnogi člani mobilizirani v vojsko, sokolska dejavnost pa je bila prepovedana. Vso pozornost so spet posvetili športni dejavnosti po končani vojni. Poleg orodne telovadbe in prostih vaj so se v društvu razvijali tudi atletika, smučanje, streljanje in kolesarjenje. Društvo je prirejalo nastope v bližnjih Lokah, na Izlakah, v Kotredežu in tako popestrilo življenje teh krajev.

Telovadci leta 1919

Kolesarji pred železniško postajo Zagorje

Udeleževali so se tudi mnogih tekmovanj. Leta 1920 je v Mariboru sodelovalo kar 55 Zagorjanov, leta 1922 pa je naraščajnik Srečko Sršen v Ljubljani dosegel prvo mesto. Leta 1924 so člani v Zagrebu zasedli prvo mesto in si s tem pridobili srebrno koburo-darilo mesta Cetinje. Na sokolski razstavi leta 1930 v Beogradu se je zanjo zanimal sam kralj Aleksander.

Zagorski telovadci s koburo

Ob 30-letnici obstoja je društvo povečalo letno telovadišče (400 sedežev na zidani tribuni), pridobilo prizidek k sokolskemu domu za potrebe gledališke dejavnosti ter smučarsko skakalnico.

Najuspešnejši zagorski telovadci so bili: Gusti Saks, Ivan Mrnuh, Slavko Poljšak, Albin Kovač in Jože Kuhar. Nastopali oziroma telovadili so tudi v Pragi, Beogradu, Sarajevu in Celju.

Zagorjani na gostovanju v Srbiji

Sokolsko društvo Zagorje ob Savi
priredi

v nedeljo, dne 18. oktobra 1936
ob 3. uri popoldne

VELIKO TOMBOLO

kateri čist dobiček je namenjen za
sanacijo Sokolskega doma

D o b i t k i :

1. vol
2. moško kolo
3. prašič
4. blago za moško obleko
5. preča moke
6. koš živil
7. koš živil
8. 10 kg sladkorja v kockah
9. vozček premoga
10. koštrun

in še okoli 400 lepih dobitkov

Tombola se vrši ob vsakem vremenu

Cena srečke Din 2

Ne zamudite ugodne prilike!

Zdravo!

Odbor

Sokoli so prirejali tudi druge javne prireditve, npr. tombole, s katerimi so zbirali denar za vzdrževanje doma, in pavorke. Na njih so bili oblečeni v sokolske uniforme. Nekateri so jahali na konjih. Največja njihova prireditev med obema vojnama je bila vsako leto 1. decembra. To je bila akademija s telovadnimi nastopi.

Sokolska župa Celje

Naraščajnik Sokolskega društva **Zagorje**
Podrenik Drago

je dosegel na župni tekmi v Celju 28. 6. 1931

v **nizjem** oddelku

25.50 točk in s tem **XXIV.** mesto

Celje, 1. decembra 1931.

Prvi poveljnik župe:

[Signature]
[Signature]

Tekmični odbor:

[Signature]
[Signature]

Priznanje

Podrenik Drago, narasčajnik

Sokolskega društva Zaporje je na okrožnih

splošnih tekmah v Zaporju

dne 23. junija 1935 dosegel v nižjem

oddelku 677 točk in s tem III. mesto.

Sokolska župa Celje, dne 1. decembra 1935.

Tratvil
starešina

Poljščič
podpredsednik

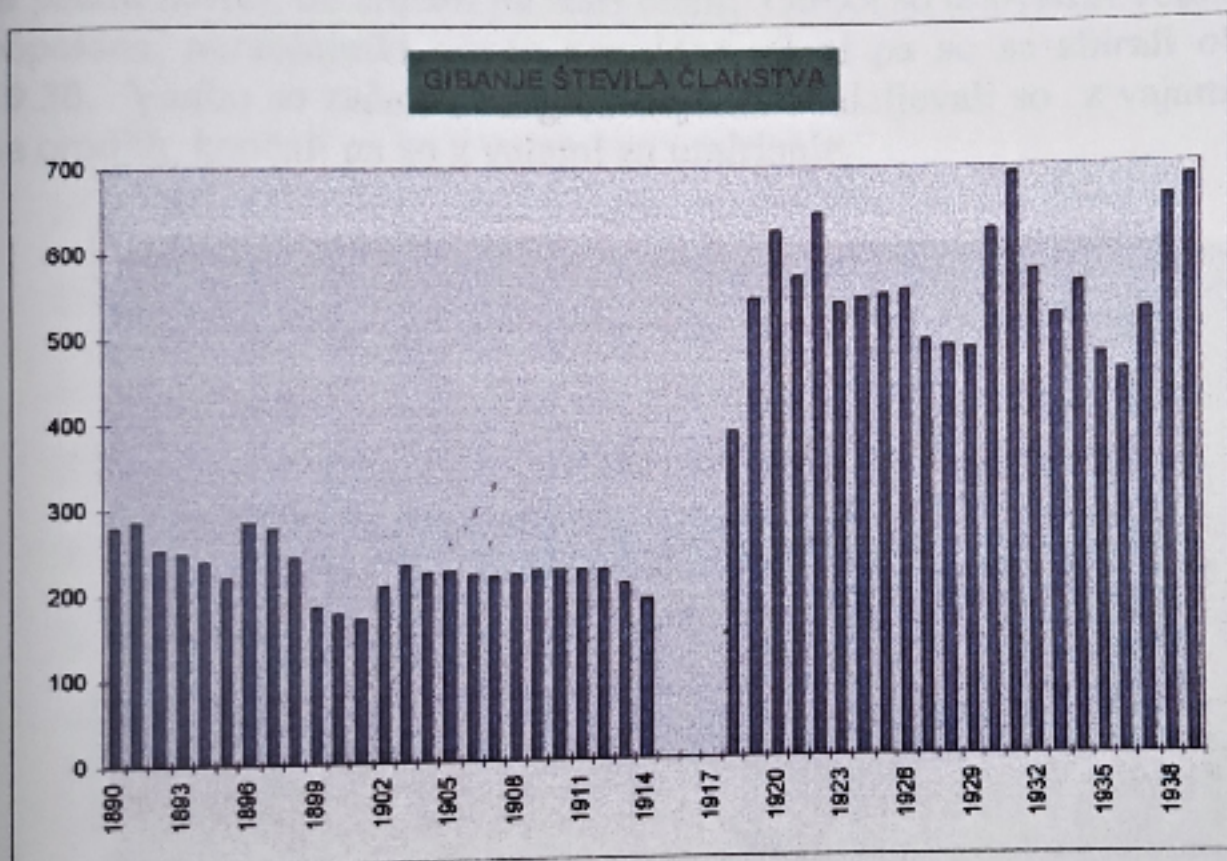
Jepša
tajnik

Jepša
tajnik TO

Načelnica Darinka Klun se spominja, da je za eno prireditev pripravila sedem akademskih točk. Otroci so, oblečeni v Kitajčke, telovadili ob glasbi, članice pa so telovadile v zatemnjeni dvorani z lampijoni, v katerih so bile sveče. Na klavirju sta jih spremljala glasbenika Colot in Adamič.

Sokolska društva so bila združena v župe: ljubljansko, celjsko, mariborsko, novomeško in druge. Zagorsko društvo je spadalo pod celjsko župo.

Sokolska župa	Društvo	Štev. čl. (vključno s sub.)	Članstvo		Telovadilci		Šolski naslovi		Članstvo		Žup. naslovi (splošni)		Prihodnje		Kupljeno	
			Stari	Novi	Stari	Novi	Stari	Novi	Stari	Novi	Stari	Novi	Stari	Novi	Stari	Novi
Ljubljana	1	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120
Maribor	2	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180	180
Celje	3	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150
Novi trg	4	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Skupaj	10	630	630	630	630	630	630	630	630	630	630	630	630	630	630	630

Statistika slovenskega Sokolstva konec septembra 1. 1912.

Funkcionarji društva so bili: starosta (Ferdo Poljšak celih 23 let), podstaroste, predtelovadci in načelniki, tajniki in blagajniki. Načelniki so bili vaditelji, ki so se izobraževali v Ljubljani, kasneje tudi v Beogradu.

Člani društva so se razvrščali po starosti: otroci do 14. leta so se imenovali deca, mladinci od 14. do 18. leta so bili naraščajniki, starejši od 18. leta pa so bili člani in članice. Vaje so imeli dvakrat tedensko. Ob ponedeljkih in četrtek so se zbirale ženske, ob torkih in petkih moški, ob sredah pa stari člani. Otroci so telovadili vedno popoldne, naraščajniki pozno popoldne, člani pa so se zbirali ob 19.30. Vadbo so začeli z razgibavanjem.. Nadaljevali so z vajami na orodjih, končali pa so z vajami za umirjanje.

Naraščajniki leta 1922

V času aktivnega delovanja brata Franca Kluna in njegove žene Darinke so v Ratečah organizirali smučarsko šolo za vaditelje.

Udeleženci smučarske šole na Jesenicah

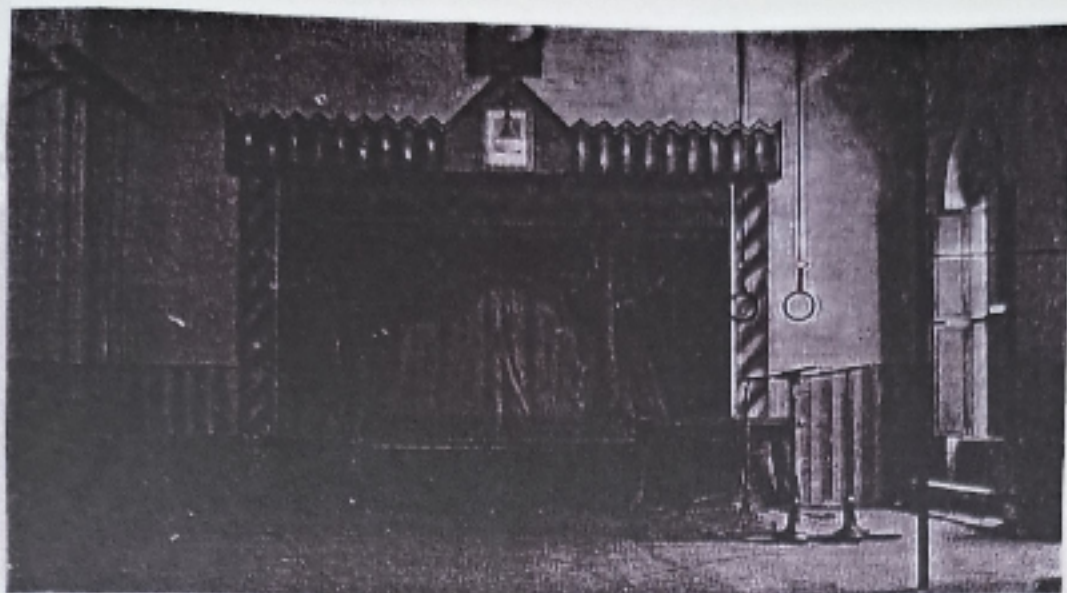
Udeležili so se tudi gozdne šole v Mozirju. Celjska župa je kupila svet, Zagorjani so sami naredili šotore in postavili tabor. Kot gosta sta sodelovala tudi dva Čeha. Šola je potekala po Tyrševem telovadnem programu.

Gozdna šola v Mozirju

Sokoli niso skrbeli samo za športno dejavnost, ampak tudi za kulturno delo. Prvi kulturni nastopi (predavanja, govori, plesni nastopi, gledališke predstave) so potekali v gostilni Matije Medveda. Po zgraditvi gledališkega odra v novem sokolskem domu pa so to dejavnost preselili tja. Otvoritvena predstava na tem odru, Veronika Deseniška, je bila 15. decembra 1911. Kostume so si sposodili v ljubljanskem gledališču, kulise pa so naredili sami. Obisk je bil velik, tako da so igro ponovili za silvestrovo.

Gledališki oder velike dvorane Sokolskega doma

Dramski odsek je uprizoril preko 170 iger, domačih in tujih avtorjev. Na zagorskem odru so gostovale mnoge igralske družine, od blizu in daleč. Na igralskem področju so bili najbolj aktivni: Franjo Hladnik, Rudolf Likar, Karel Korošec, Lojze Kolenc, dr. Slavko Grum, France Golob in France Klun. 21. decembra 1919 je bil ustanovljen prosvetni odbor, ki je prevzel vse prosvetno delo, na primer organizacijo predavanj, debatne večere, proslave ob praznikih, komemoracije itd. Leta 1937 je v polni dvorani o alkoholizmu predaval tudi zagorski zdravnik dr. Slavko Grum.

Načrti II. okrožja 1936 od 20. let

Vabilo

*Sokolsko gledališče
otvorenje sezona 1936/37 s najboljšim
predstaviteljem*

Prof. Hladnik in Hladnikova družina

RDEČA KRPA

Načrti II. okrožja 1936 od 20. let

Rdeča krpa

Prevelikost in trdi dejstva

*Scenarij:
prof. Hladnik in Hladnikova družina
Režija: Hladnikova družina
Scenarij: Hladnik, Hladnikova družina*

Med nastopci gostje

*Lokacija se vrsta na Društvo in na Društvo
društvo Društvo Društvo
II. delovanje na Društvo Društvo Društvo
Društvo Društvo Društvo Društvo
III. delovanje na Društvo Društvo Društvo
Društvo Društvo Društvo Društvo*

Ne pozabite! Načrti II. okrožja

Načrti II. okrožja

*Lokacija se vrsta na Društvo in na Društvo
društvo Društvo Društvo Društvo
II. delovanje na Društvo Društvo Društvo
Društvo Društvo Društvo Društvo
III. delovanje na Društvo Društvo Društvo
Društvo Društvo Društvo Društvo*

Načrti II. okrožja

Občinski svet Ne pozabite! Načrti II. okrožja

Zagorski sokoli so se pogosto udeleževali vsesokolskih srečanj v Pragi, tudi leta 1938.

Značka vsesokolskega zleta v Pragi leta 1938

Svoje spomine na to srečanje je opisal Jože Turk. Do Pragerskega so se peljali s potniškim vlakom, od tam naprej so imeli direktno zvezo s Prago. Na železniški postaji Pragersko je Jože Turk vzel izpod klopi vedro in odšel po vodo za tovariše. Vlak se je že premikal, ko je skočil nanj. Šel je od začetka do konca, a tovarišev na tem vlaku ni bilo. Peljal se je v Maribor. Tako se je začela njegova odisejada. S tovornim vlakom se je vrnil v Pragersko. Prometnik mu je pomagal, da je dobil nekaj garderobe. Najtežje je bilo brez ustreznih dokumentov preko dveh državnih meja. Z veliko sreče in razumevanja carinikov je prišel v Prago. V informativni pisarni so mu pojasnili, da je celjska župa nastanjena v šoli. Ko je prišel do šole, tovarišev ni bilo več tam. Od županskega starešine je dobil denar za celo skupino zagorskih sokolov. Podal se je v mesto. Čehi so ga v gostilni pri "Fleku" lepo sprejeli. Pozno zvečer se je vrnil domov in z denarjem pod glavo zaspal. Zjutraj je opazil, da še vsi spijo. Prvi se je zbudil brat Franc Klun. Jože mu je rekel: "France, vodo sem prinesel!" Brat Klun je bil precej presenečen, glasno je dejal: "Lej ga, lej ga, Turka!" Ob pripovedovanju Jožeta Turka so se vsi smejali. Izlet v Prago je dobro uspel in še dolgo so se ga z veseljem spominjali.

Jože Turk z vedrom vode

V času gospodarske krize je tudi Zagorje preživljalo težke čase. Mnogi niso zaslužili niti za preživetje. Sokolsko društvo so zapuščali mnogi člani. Ker ni bilo prihodkov od članarin, predstave

pa so bile slabo obiskane, se je finančno stanje društva zelo poslabšalo. Kljub težkim časom je Sokolsko društvo Zagorje sprejelo program Petrovih petletk. Postavili so si naslednje cilje: povečati število članov, urediti finančno stanje, preurediti telovadnico, vzidati spominsko ploščo kralju Aleksandru, nabaviti nov društveni prapor.

Ob 50-letnici Sokolskega društva Zagorje so 7. in 8. septembra 1940 pripravili veliko praznovanje.

Sobota 7. septembra

OH 19. URE:

Otvoritev Sokolske razstave

OH 20. URE:

Slavnostna akademija

V ZVEZI S PROSLAVO ROSTNEGA DNE
NI VEL. KRALJA PETRA II.

SPORED:

1. NI VEL. KRALJ PETRU II. — GOVOR
2. IMEN AVASTIA KRALJ PETRU II.
3. NARODNALE PRIME MLADINSKI ZBOR
4. ZGODOVINA ROSTNEGA DNESTVA SOKOLSKA DRESTVA — GOVOR
5. MOENARJE ŽENSKI NARODNA
6. DEKLAMACIJA
7. DEVIATORICA — NOSEKI NARODNA
8. ZGODOVINA SOKOLSKA DRESTVA — NOSEKI ŽENSKI
9. BRADLA — CLANI
10. NOSEKI MLADINSKI ZBOR
11. PRISILKA KRALJ — PRIZOR

Nedelja 8. septembra

OH 1. URE:

**Poklonitev pokojnim članom na pokopališču
in položitev venca**

OH 5. DO 9. URE:

Sprejem gostov na postaji

OH 11. URE:

Odkritje spomenika

KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA

OH 12. URE:

Koncert

KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA

OH 15. URE:

Javni nastop

SPORED:

1. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
2. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
3. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
4. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
5. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA

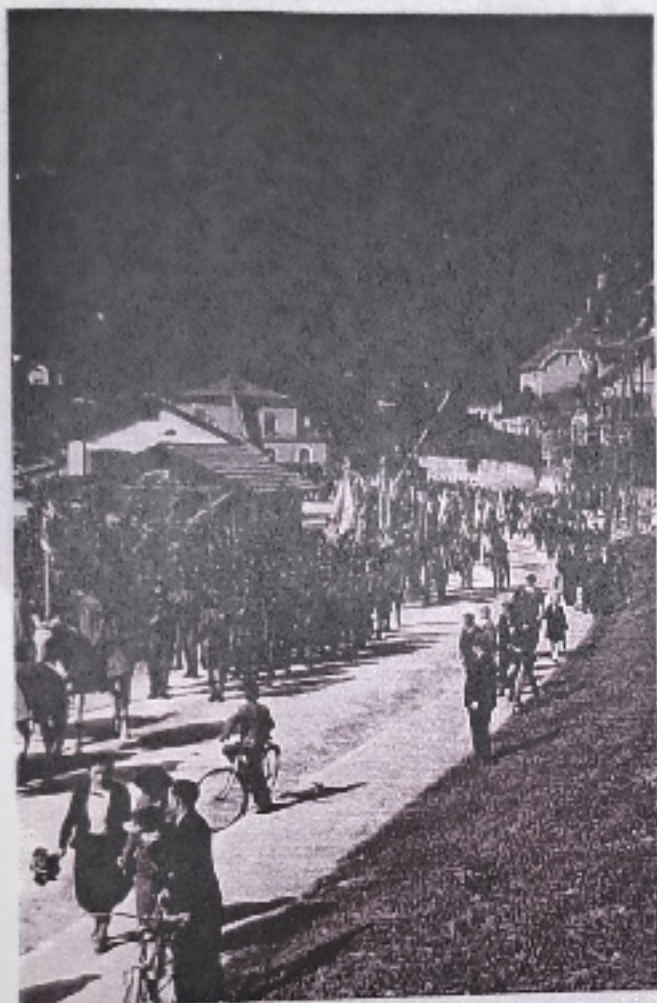
6. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
7. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
8. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
9. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
10. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
11. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA
12. KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA

Narodna veselica

KLASIFIKACIJSKI VIDEKLOPI KRALJE ALEKSANDRU I. ZGODOVINA

S posebnim vlakom so se gostje pripeljali na železniško postajo.

Proslave se je udeležila vojaška enota jugoslovanske vojske.

V povorki, od postaje do Sokolskega doma, so sodelovali godbeniki, vojaki, narodne noše, telovadci, gostje in domačini.

Udeleženci proslave

Otroci v narodnih nošah

V pozdravnih govorih so ugotovili, da je Sokolsko društvo Zagorje vseh 50 let sledilo Tyrševim idejam. Pred domom so odkrili doprsni kip kralja Aleksandra.

Kip kralja Aleksandra

Proslavo so spremljali telovadni nastopi in koncerti.

Značka in žig, izdana ob 50-letnici sokola

Med 2. svetovno vojno so vse sokolske aktivnosti zamrle, ker so se sokoli priključili kulturnemu molku. Po osvoboditvi pa je želja po telovadbi in gledaliških nastopih spet oživela. Obdobje prvih povojnih let je bilo delavno, obogateno z mnogimi prireditvami. Že 29.9.1945 so zaigrali Borove Raztrgance. Zaradi novih družbenopolitičnih razmer in vsesplošnih reorganizacij se je Sokolsko društvo preimenovalo v Telovadno društvo Zagorje, leta 1952 pa v TVD Partizan.

Ustanovitev TVD Partizana leta 1952

V. ZAKLJUČEK

Sokolsko društvo Zagorje ob Savi je bilo ustanovljeno leta 1890, in sicer kot šesto na Slovenskem. S tem je trdnjava narodne zavesti začela rasti zudi v zagorski dolini. Vseh 50 let se je društvo držalo Tyrševih idej. Telovadili so moški, ženske in otroci. Držali so se ustaljenega urnika vadbe. S telovadbo so vzgajali mladino, zdrave in urejene osebnosti z močno voljo.

Društvo je prirejalo nastope doma, gostovali pa so tudi v mnogih krajih po domovini in v tujini. Pomagali so pri ustanavljanju sokolskih društev po kraljevini Jugoslaviji. Od skromnih začetkov v gostilni pri Medvedu se je dejavnost razširila in obogatila, ko so zgradili Sokolski dom. Vas Zagorje je dobila veliko, moderno stavbo, ki je postala središče športnega in kulturnega življenja. V domu so imeli številne telovadne nastope, predavanja, debatne večere, uprizorili so več kot 170 gledaliških predstav. Ob 50-letnici društva so še zadnjič z mogočno povorko, nastopi in odkritjem spomenika kralju Aleksandra pokazali svojo množičnost in moč.

V samostojni Sloveniji ugotavljamo, da je 50-letno delovanje Sokolskega društva Zagorje v naši dolini pustilo sledi. Nekdanji telovadci se radi spominjajo in ob slikah pripovedujejo o vadbi, nastopih, gostovanjih in kulturnih prireditvah v zagorskem Sokolskem domu in drugod.

VI. VIRI IN LITERATURA

1. JANKO OROŽEN: ZGODOVINA ZAGORJA OB SAVI, 1980
2. SPOMENICA ZAGORSKEGA SOKOLA, ZAGORJE 1940
3. ČASOPIS: SOKOLSKA VOLJA, ŠT. 176, 1940
4. ČASOPISNI PODLISTEK: MAJA DOKL MARIN; 130 LET JUŽNEGA SOKOLA
5. ZGODOVINA SLOVENCEV, CZ, 1979
6. TIPKOPIS: VSESOKOLSKI ZLET V PRAGI, JOŽE TURK
7. USTNI VIRI